Бары дойдулар пролетарийдара, холбоһуҥ!

САҺА ОЛОХ

ССКП ЧУРАПЧЫТААҺЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААҺЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

Хаһыат 1931 сыл алтыныы ыйтан тахсар

№ 127 (5327)

1979 сыл. Алтыныы 25 күнэ
ЧЭППИЭР

Сыаната 2 карчы.

Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ! Сүөһү уонна кэтэр бородууксуйаны биэриитин үрдэтиини уонна кинилэр ахсааннарын элбэтиини ситиһиҥ, сүөһү китиитин аһылыгын базатын бөҕөргөтүҥ!

Эти, үүтү, сымыыты, түүнү уонна да атын бородууксуйаны ылыыны уонна государствоҕа атыылаһыны улаатыннарыҥ!

(ССКП КК Ыҥырыыларыттан).

ЭППИЭТТЭЭХ ХАМПААННЬА

«Знание» общество маҥнайгы сүһүөх тэриллэрин отчуоттуур-быыбардыыр мунньахтара бу дьыл алтыныы бүөһиниттэн саҕалаан сэтиньи саҥатыгар дэриэ ыытыллыбыттар.

Итиҥ мунньахтар идеологическай, политическай-итэр үлэни салгыы туһсарыыта туһайаллыбыт уураахтары өлөхчө киллэрии хаамыытын, лекциойнай пропаганданы күүһүрдүүгэ ыытыллыбыт үлэлэри түмэн көрүөхтэрэ, хас биирдии лектор, пропагандист, политик информатор нэйилэниньэни нитиигэ кыттыытын ырытыахтара уонна инники соруктары чуолкайдыахтара.

Отчуоттарга бэлэмнэниигэ сибээстэн общество маҥнайгы сүһүөх тэриллэрин бюролара, кинилэр председателлэрэ, бастатан туран, тэриллэ састаабыт чуолкайдааһыны, дьыалаларын бэрэсидиэннэрин ыытыахтаахтар. Итиннэ сибээстэн саҥа кэлбит, учуонка тыа инник специалистарын учуонка саҥа туруоруохтаахтар.

Быыбыл сэтиньи ый иннинэ лекторлардаа аттестацияланыы ыытыллар. Лекторскай кадрдар идейнэй оттуулаах бэлэмнэрин уонна активностарын үрдэтиигэ уратыы суолта бэриллиэҕэ. Итиннэ сибээстэн бу күннэргэ опытнах лекторлардан, общественность представителлэриттэн, эпидемиологическай салайар үлэһиттэртэн аттестация комиссиялар тэриллиэхтээхтэр. Кинилэр аҕыллар лекцияларга сылдьыылара, тезистэри ырытыһыылара, лекторлары кытта бирдиилээн бастыҥ-ньаһыларга быһаччы быыбардыыр тэриллиэхтээх.

Лекциялар хаачыстыбаларын, кинилэр кодьүүстэрин салгыы үрдэтиигэ, общественнай, политическай темалары сырдатыыга уратыы болдьоҥо ууруллар. Лекциойнай үлэҕэ киин ааас формаларын: народнай университеттары, лекциялар циклларын, кинолекторийдары, радиолекторийдары, о. д. а. киэҥник туһаныыга, лекцияларын, дакылааттарын быһаччы көрдөөхтүк атаарыыга үлэ хаймыскалаах быһаарылыахтаахтар. Маҥнайгы сүһүөх тэриллэр үлэлэрин салгыы туһсарыыта совхозтар отделениелэриттэн, предприятиелэриттэн, учреждениелэриттэн лекция аҕыллар сирдэрин быһаарыы бу күннэргэ ситэриллиэхтээх.

Отчуоттуур-быыбардыыр хампаанньа ССКП Киин Комитетын «Идеологическай, политическай-итэр үлэни салгыы туһсарыы туһунан» Уураахтарын олохчо киллэриигэ, сир-дойдуу нэйилэниньэни бүттүүнүн хабар курдук лекциойнай пропаганданы кэҥэтиигэ, маҥнайгы сүһүөх тэриллэр ыытар барыы үлэлэрин биллэрдик туһсарыыга туһуланыахтаах.

«Знание» общество ороЙуоннаах тэриллэтин бу эпидемиологическай хампаанньаҕа ситиһиилээхтик, үрдүк таһымнаахтык ыытыллыытыгар партком, партийнай бюролар, партийнай тэриллэр секретарлара быһаччы комсомолтан уонна тэриллэрэ эрдэ

Тыа хаһаайыстыбатын производственнай - техническэй хаачыйыы ороЙуоннаах холбоһуктар өйдөлөх уоруоҕа специалистар каллилэр.

Ленинградтааҕы индустриальнай-педагогическай техникум комсомолка Сергей Захаров торообут-уоскэбит ороЙуоннар тэриллиэхтэрин үлэлиирэ быыбарыннан. Өйдөн-киин техникумҥа бүтэрбит специалист рабочайдарга саҥаны, бастыҥы билиҥнэрэрэ, химиктэр дьоҕурдарын сайыннарыа баҕа эбэх.

Снимокка: Сергей Захаров эдэр үлэһит Василий Кузьмины токарнай станокка хайдах үлэлиирэ уоратар.

П. Оконешников фотота.

Улуу Октябрь чиэһигэр— үрдүк күүрэннээх үлэни!

Саҥа хотон

Эрилик Эрастин аатынан совхоз Хайахсыттааҕы отделениетыгар 360 сүөһү киирэр толору механизациялаах хотоло ситэн-хотон, сүөһүлэри кыаллаҕына баалаа буолла.

Г. АДАМОВ.

ДЬУЛУҺАН ҮЛЭЛИИЛЛЭР

«Сельхозтехника» холбоһуктан ороЙуоннуур мастарыскыайыы токарнай сыалын холбоһук бинир киэн туттар, опыттаах үлэһитэ Макаров Павел Павлович салайар. Бу дьоҕус коллектив рабочайдара пятилетка быыбаннарын толоруута бары дьоҕурдарын биэрэн, дьулуһан үлэлиилэр. Кинилэр үһүс кварталга 504 нормаа-часпаах быыбаннаахтарын 3,9 пырыһыанан куоһардылар.

Коллектив Улуу Октябрь бырааһынныгын кэрэ бэлэхтэрдээх корсоҕо социалистическай куоталаһыыта киириэ.

«СО» корр.

СИТИҺИИГЭ— КОМСОМОЛКАЛАР КЫЛААТТАРА

Советскай эргиэн туйгуна А. Т. Карсанаева сэбиэдиссэйдээх ороЙуон кинилиитэ 1 №-дээх боруоданы атыылыыр маҕаһын коллектива социалистическай куоталаһыы бинир "көҕүлээччитинэн буолар. Пятилетка тордүс сылын үһүс кварталыгар 121 тыһ. солк. бородууктаны атыылыыр быыбаныа 6 тыһ. солкуобайынан куоһарбыта. Коллектив бу ситиһиитигэр ЦБСЛКС чилиэннэрэ Евдокия Собакина, Акулина Коркина, Атрафена Демьянова үүнүс сыраларын биэрдилэр.

М. ТРОФИМОВА.

ЭДЭРДИИН-ЭМЭННКИН САБА ТҮҺЭН

Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдааҕы отделениетыгар аспыт нэдиэлэҕэ субаа сүөһү туруохтаах «Тобурҥон» хотоҕун сыбаһыыларга уонна араас үлэлэргэ хас да күннээх субуотуньуктар ыытылыыллар. Бу үлэҕэ отделение комсомолецтара, ыччаттара уонна рабочайдара кэхтөөхтүк кыттыылар.

А. АММОСОВА.

ДЬЭ БУ МАЛАДЬЫАС ЫЧЧАТТАР

ОроЙуон промышленнай, производственнай, тутар уонна хаачыйар тэриллэрин коллективтара кодьүүс уонна хаачыстыбаны пятилеткатын соруктарын толоруута күүрэннэхтик үлэлиилэр. Бу коллективтар иккиэн ардыларыгар тэнийбит социалистическай куоталаһыы иннинэ күөнүгэр олох-дьаһах комбинатын адэр парикмахердара таҕыстылар. Евдокия Новгородова салайаачылаах бу коллектив тоҕус ыйдааҕы соруданыын 24 бырыһыанынан куоһардылар. Екатерина Шолом аа групкомсордаах остолбуой коллектива сыл бастаҥы үс кварталыгар туруоруллубут нарбиэлэри ылыыга таһаарымыыахтык үлэлээтэ. Үчүгэй хаачыстыбалаах миниигэс оҥыыны наһилиэннэни хаачыйыыга коллектив хас биирдии чилиэнэ не суруйуттан кыһанан үлэлиир. Ол да иҥин кинилэр быыбаннаах сорудахтарын 108,9 бырыһыанан толорон, комсомольскай-ыччат коллективтар куоталаһыылартан икки миэстэҕэ таҕыстылар.

«Эрчим»—олох-дьаһах комбинатын таҥаһы тигээччилэрин бириигэдэтэ, бириигэдьириэнэ ЦБСЛКС райкомун бюротун чилиэнэ Альбина Захарова, групкомсоруунан Ульяна Макарова үлэлиилэр. Коллектив хас биирдии чилиэнэ оҥоһуллар бородууксуйа хаачыстыбатын туһсарыыга, сакаастыттар кордобуллаан барыы оттуунэн толоруугга дьулуһаллар. Итиҥ түмүгэр сыл аастыт тоҕус ыйдарын быыбаннара 103 бырыһыанан толорулуйда. Кинилэр ороЙуон комсомольскай-ыччат коллективтарын куоталаһыылартан үһүс миэстэлэннилэр.

Комсомольскай-ыччат коллективтар Улуу Октябрь иннинээҕи ударнай вахтаҕа турунан өссө үрдүк таһаарымыыахтык үлэлиигэ соруктаахтар.

Н. ПОПОВ.

Үлэҕэ хорсун быһыы магистралыгар

УРГАЛГА СЫБААЙБАЛАР

Эр-ойох буолуулу регистрациялаһыы вэнниттэн саҥа кэргэннилэргэ—тутаччы А. Лысачевкоҕа уонна Дмитрий Лысачевкаҕа иитэччитигэр И. Красноярскайдааҕы квартираҕа күлүүһүн кэтэрэ Кавказтыыр босхо туристическай сүүрэккэ тутаарылыннар. Итиҥ—холобурдаах үлэ ойуна наҕаравда.

Александр Лысаченко БАМ-ы тутуна түүрт сылларыттан Украина ыыппыт бастакы этэрээтин кытары кэлэн-бита. Кини үлэтэ олорор дьиэлэргэ, большинвай комплекс, детсад, оскуола анныгынны дьиэлэриигэр костор. Ургалга Ирина да туһунан үтүө тыыннаах атталлар.

Эдэркээн Ургалга хаһыыр-үйэ 150 сыбаайба буолла. Ургал—200-тэн оҕуҕо торообут сир.

БАМ БАЛЫГЫН ХАҺААЙЫСТЫБАТА

БАМ «балык сыахтаах» буолуоҕа. Оҥоуоха база баар. Кини зонатыгар 200 тыһ. күөллэр уонна ураахтар сыталлар. Оно балык сүүстэн тахса коруҥэ үөскүүр.

Бу дойдулар ихтиологтарыгар кинини байытарга кыһаараччылар чинчийэр объектарынан буолла. Тыҥдаҕа уонна атын кэнэ боһуоналаахтарга балык инспекциялара тэриллиилэр. 20 миллиардтан тахса кубическай метр уулу киллэриммит Зея плотинэн айыллыбыт муоратыгар специалистар сыаналаах промышленнай балыктар ыаналарын кутуулар.

ТОННЕЛЬЩИК—ТУТААЧЧЫЛАР КУЛУУПТАРА

«Тоннельщик» Культура дьиэтэ магистраль үрдүнэн саамай бөдөҥ тоннельдаах тутаччылар боһуоналаахтарыгар — Северомуйскайга баар Манна искусствоҕа үлүһүйээччилэр үүнүгүн корсоллор. Кинилэр кыраачааннар кэрэхсибиэлэрин ылбыт культурнай театрдара тэриллибиттэрэ. «Улигер» вокальнай-инструментальнай ансамбль концерын БАМ Бурятскай участкатыгар бүтүннүү саргыыр.

ССТА.

Партийнай тэриллэргэ отчуоттар, быыбардар

ИРДЭБИЛ НАМЫҺАҔЫТТАН

«Чураччы» совхоз Сылаатинскэй отделениетын сылгыларыгар партийнай тэриллэттэр 24 коммунист учуоттаах турар. Кинилэртэн анардаа совхоз производствотын быыстыбыт ыччаттар. Коммунист Үрдэ Кыһыл знамята ордена кавалера А. В. Макаров алемыт мэрэйдэах ыстанкыга эбии аньыгы бөлөхтөөх оройуонна ыытыллыбыт бөлөхтөөх оройуонна ыытыллыбыт тыл чемпионтар ыытыллыбыт. Коммунистар М. П. Машков, В. С. Оконешников бөлөхтө отчуоттуурга кыһалҕаны суох тумуктэри ситистилэр.

Оо эрдэҕэ мунньахха тыа аҥнат коммунистар партбюро орто звено кадрдары кытта сиэ-тоо үөрэхтэрэ, кинилэргэ көрдөбүүр ыытыллыбыттар. Кырдьыгы да онуок. Сылгы отделениета бөлөҕө да бөрө-кыра үүт ыыр бөлөҕүнэн биэрэ-суоҕа 77,1 бырыынык

ИРДЭБИЛ НАМЫҺАҔЫТТАН

тэлэрон, хаспыт сылаалаҕар 615 центнер үүт иитэрэ ыаҕар. Үүт государствоҕа туттарыллыы 63,8 эрэ бырыынык тэлэрон, оройуон 14 отделениэлэриттэн тэйэн хаастэрэ ыаҕар. Итэҕэйиэ молтох көрдөрүүлэх ааҕарга, ыыппыппыт суоҕуттан 637 центнер үүт хаппа барбатын байаарга да бөлөхтөөх. Бөрөгөдьөлөр Ф. И. Друзьяновтар да, бөлөччү дьарыктаахтар эрдэтэ-ыах И. С. Софронов да бөлөхтөөх. Оо үрдүнэн партбюро итэҕэйэ сонтоох сыыһыбыны бөдөрбөтэ.

Кордобуа намыһаҕыттан бөрөгөдьөлөрдөр да, суоҕу ыытыгын специалистара да уэйдэн аттаран турунуулуу ангардаа сылга ахсааны эрдэ управляющай И. Г. Михайловка көмөлөрүйбүттөр. Итэ да тумуктэр бөччөҕэлэргэ диэри көрөр кэҥэ суоҕуттан суоҕуэр

ИРДЭБИЛ НАМЫҺАҔЫТТАН

сыыһыгы сыаҕыалаар. Бөлөхтэн хаккүөбүт суоҕуэр аны ыыһыы мэрэйдэн кэлэтыкка хайдах дьыҥдааныахтаахтара биригэдьиэрдэ, специалист да дьыалата буолбатарын курдук сыһыанньалыы баар. Итэ курдук техника үөлэхэбэтэрэ эмиэ отделение механига эмиэтэ суоҕ кэтэн курдук хаамбатыгыны партбюроҕа сурунэллэтэх. Оны 12 тыс эҥнит коммунистартан алтата бу бөҥсүрүөсүн тохтообутуттан да көрүүхэ сол,

Үлэ дьыгдаанньатын турута молтох. Үлэҕэ тахсыы үчүэтэннэт, үлэттэн куота сатаабын, иннэстаабыт үгүстүн тэйиэллэр. Коммунист Р. И. Макаров ыраатыгынан 3 нүк борогууга, хомбайна, техниканы саҕалаабыта партбюроҕа сэмэлэммэтэх тэх хаалбат. Уоспайыанын, бөрөдөгөй коммунистары кытта

үлэ барбатах, отчуоттуур кэм устата коммунистар уставнай эбээһинэстэрин толороҥ иннэлэрин туһунан бөрө да отчуот истиллибэтэх.

Кордобуа намыһаҕыттан оннооҕор ыаммыт үүт государствоҕа туттарбакка, бөрөдөгөй ыаа үүт таҕар массыынаттан үлэлэтэбиттэрин ыыгай эстэтин курдук сыммайанан докуумуон ыгоҕуллубуттун коммунистар В. И. Макаров, Г. И. Макаров ыгыйбан-эбэрэн туран эрэтиллэтилэр. Тыа эҥнит коммунистар партбюро улэтин тосту туоларарга, кадрдартан ирдэбили күүһүрдүүлэр, отделениены хаалыыттан тэйиэрэргэ көрдөрүйдүлэр.

Партбюро саҕаабы уладан отто сиэдэлы сүүмэрдиэн. Секретарынан **Клара Васильевна Макарова**, солбуйар секретарынан **Анна Семеновна Левина** талыллыбыттар.

Н. ЭВЕРСТОВ.

ХААЧЫСТЫБАНЫ МОДЬУЙДУЛАР

Эрэлин Эрэстиин аатынан совхоз Хаптогайдааҕы отделениетын партийнай тэриллэтин отчуоттуурбалаабардыыр мунньаҕар тэрийэр үлэҕэ бөлөр итэҕэстэрэ туоратыллыы, үлэ хаачыстыбатын туоларыыга коммунистар кэҥэтиллэр.

Коммунист *М. Г. Павлов*, суоҕуттан бөрөдөгөй таҥы ыыгыы кыстыҥ хотоннор, тиэйиэктэр туруктара молтоҕо улахан охсуулу оҥорбуун критиковаата. Оҥоо кыстыҥ хотоннору үөскэтэ тиэйиэктэрэ тутуулу кэскиллэх, тыа мытар кэм кэлбитин сиэнэ бэлэмнэтэтэ.

Общественнай суоҕуэ дорообоох аньыгы бөдөмэҥнэн хаачыстыбатын иннэ охсуһуу молтох. Бөлөҕүнэ курдук ардахтаах сэбиэгэ от түҥэ кичэйэ-либэтэ. Маныаха соптоох кордобулу, хомтуруолу олохтуохха, диэтэ *Д. П. Матвеев*.

Коммунистар *К. Н. Пе-тров*, *В. Д. Васильев*, *Г. Н. Адамов* уо. д. а. техника оҥорон таһаарыыны үрдэтиигэ, техническай корруҥ-нэтиини хаачыстыбалаахтык кэмнэ, тэн ыытар кэм кэлбитин сиэнэ бэлэмнэтэтэ.

Общественнай суоҕуэ дорообоох аньыгы бөдөмэҥнэн хаачыстыбатын иннэ охсуһуу—бу цитадетка бөрө сүрүн кордөбүлэ. Оо да иннэ коммунистар хаачыстыбаны туоларыыга, таһаарыллыбыт итэҕэстэри туоратар сөрүгү туруордулар.

Мунньах партбюро бөрө сылдьар үлэтин ортотун саҕалаата.

Партийнай тэриллэ бөрөтүн сиэнэ сэтиэбэ быыбардаана. Кини секретарынан *Н. В. Софронова* талыллыбыта.

Х. ФЕДУЛОВА.

УҺУК ХОТУ ДОЙДУ НОРУОТТАРЫГАР

ЛЕНИНГРАД. А. И. Герцен аатынан Ленинград государственнай педагогическай институт уһук Хоту дойду норуоттарыгар факультета отчуоттаах үөрэх дьыалын саҕалаата. Итэ сылдьар устоларыгар маннык үрдүк үөрэх уонна научнай тылынан ыытыллыбыт тыа преподавателлэрэ ыытыллыбыт эбэҥнилэр, чуочаалар, корректорлар, үөрэхтэнэ-ттэр уонна атын урукку оттуулар бэлэ сурунаалчылар сүүс народностар икки тылынан ыытыллыбыт ыччат представителлэрэ мамыыр. Кинилэр орто-корлуоҕар чуочаалыгынан бөлөр сурунаалчылар Юрий Рытхэу, маанытаабыт поэт Иван Шестаков уонна киэн сэдэхтэнэ Владимир Сенсэ баалаар.

Бөлөхтөн факультетка Уһук Хоту дойду 24 нэ-родностарын 282 ыччаттара үөрэнэллэр.

СНИМОККА: фольклор уонна литературуна кабинетыгар эбэҥнэ Галина Ботороева уонна ыччаппыт Лариса Мунина (ыччаттан).

М. Блохин фотото. ССТА фотохрониката.

«ЗНАНИЕ» ОБЩЕСТВО ПЛЕНУМА

«Знание» общество оройуоннаҕы тэриллэтин бырабыыталыстыатын VI пленума СССР Киин Комитетын «Идеологическай, политическай-иитэр үлэни салгыы туоларыы туһунан» уураҕын олохтоох кылаарын сорудаларын туһунан бөлөхүйдүү дьыалаҕа. Пленумҥа дьыалаҕа «Знание» общество оройуоннаҕы тэриллэтин бырабыыталыстыатын председателэ И. М. Клавин оҥорда.

Коммунистическай иитии кэмпэйиэнэ үрдэтиигэ «Знание» общество оройуоннаҕы тэриллэтин чилиэннэрин кыттыылара бөлөҕүнэн кэҥэтэ иҥэр. Оо үрдүнэн коммунистическай майгы-сигилэ, советскай патриотизм, интернационализм темаларыгар лекциялары оҥоруу ситиэ суоҕа мөкүлүннэ. Оны тэҥэ ааҕыалар лекциялары резонансаах, ыраатыы сэдэҕэ, народнай университет сорох факультеттара бөлөхтөөх, лектордары аттестациялааһын хойутаталыыта сэмэлэнэ.

Специалистар күүстэриэн дорообуйа хаҥыстабыыта уонна тыа хаһаайыстыбатын бастыҥ опытын пропагандалааһынна үлэ ситиэ суоҕун дьыдаата дьүүллэһиигэ кэҥэтиигэ тыл эҥнит Мамзиков С. С., Кривошапкин А. М., Васильев Р. И., Давыдова Д. П. критиковаатылар.

Пленум дьүүллэһиилэрин бөлөҕүрүөскэ туһаайан, ыччаҕы иитиигэ.

Пленум кэнсиэ тэрэһин бөлөҕүрүөҕү көрдө. «Знание» общество оройуоннаҕы тэриллэтин бырабыыталыстыатын президиумун чилиэннэрин секретарынан Кладкин Николай Маркович талыллыбыт.

ХАЧЫЫРЫ МОДЬУЙДУЛАР

Эрэлин Эрэстиин аатынан совхоз Хаптогайдааҕы отделениетын партийнай тэриллэтин отчуоттуурбалаабардыыр мунньаҕар тэрийэр үлэҕэ баар итэҕэстэрэ туоратыллыы, үлэ хаачыстыбатын туоларыыга коммунистар кэҥэтиллэр.

Коммунист *М. Г. Павлов*, суоҕуттан бөрөдөгөй таҥы ыыгыы кыстыҥ хотоннор, тиэйиэктэр туруктара молтоҕо улахан охсуулу оҥорбуун критиковаата. Оҥоо кыстыҥ хотоннору үөскэтэ тиэйиэктэрэ тутуулу кэскиллэх, тыа мытар кэм кэлбитин сиэнэ бэлэмнэтэтэ.

Общественнай суоҕуэ дорообоох аньыгы бөдөмэҥнэн хаачыстыбатын иннэ охсуһуу молтох. Бөлөҕүнэ курдук ардахтаах сэбиэгэ от түҥэ кичэйэ-либэтэ. Маныаха соптоох кордобулу, хомтуруолу олохтуохха, диэтэ *Д. П. Матвеев*.

Коммунистар *К. Н. Петров*, *В. Д. Васильев*, *Г. Н. Адамов* уо. д. а. техника оҥорон таһаарыыны үрдэтиигэ, техническай корруҥнэтиини хаачыстыбалаахтык кэмнэ, тэн ыытар кэм кэлбитин сиэнэ бэлэмнэтэтэ.

Общественнай суоҕуэ дорообоох аньыгы бөдөмэҥнэн хаачыстыбатын иннэ охсуһуу—бу цитадетка бөрө сүрүн кордөбүлэ. Оо да иннэ коммунистар хаачыстыбаны туоларыыга, таһаарыллыбыт итэҕэстэри туоратар сөрүгү туруордулар.

Мунньах партбюро бөрө сылдьар үлэтин ортотун саҕалаата.

Партийнай тэриллэ бөрөтүн сиэнэ сэтиэбэ быыбардаана. Кини секретарынан *Н. В. Софронова* талыллыбыта.

Х. ФЕДУЛОВА.

ТРАССА БАЙКАЛГА КЭЛЛЭ

В. И. Ленин аатынан Кузнецкайдааҕы металлургическай комбинат уонна БАМ Буратскай участогын комсомолецтарын айымньылаах дөҕөрдөйүүлэрэ эҥэр тутаччыйар сылгыларыа быыбардыыр болдьоҕун кэнниэ толороллоругар—рельсэлэри Байкал кытылыгар тиэрдэлэриигэр кыах биэрдэ. Ленинскай комсомол тэриллибэт күнүгэр — ахсынньы 29 күнүгэр—Северобайкальскай бастыҥ тепловоз кэлиэ.

Туруу саҕаланыытыгар рельсэ тиэйиини үөскэтиигэ хаҥыстаммыытыгар Кузнецкай комбинат мичээрдэ БАМ сакаастыын толорор уларыйар хаачыстыбатын турбутун. Тутаччыларга бөлөхтөөх таһыннан хотугу оҥоһуулаах бөрө рельсэ ыытыллыбыта.

Д. САНЕЕВ, ССТА корр.

Бастыҥнар түмсүүлэрэ

Үөрэнээччилэр производственнай хаачыстыбаларын слетуттан

Оройуоннаҕы Культуура дьиэтин кэмэ салаатыгар «Мин үлэм республикам үлэтигэр эбиллэр» диэн доҕоттоох үөрэнээччилэр социалистическай куота-лаһыыларын кыайыылаах-тарын, производственнай хаачыстыбалар бастыҥнарын IV оройуоннаҕы слеттэрэ ыытылынна.

Саҥа дьыалаҕа ЫЫСЛКС райкомун бастакы секретаря Д. Д. Петров оҥордо.

Быыл ааҕыллыбыт ЫЫСЛКС Киин Комитетын IV Пленумун «Уопсай үөрэхтээһин эскуолаларын үөрэнээччилэрин коммунистическай иитиитэ уонна ыччаттары үлэҕэ бэлэмнээһин үлэтин күүһүрдүү туһунан» аналлаах туруорсуулардар чаҥу сорудаттар туруорулуннулар. Райсовет исполкомун бөлөхтөрүттэриэн үөрэнээччилэр сайыннарыы сыныйаанньаларын тэрийиигэ аналлаах комиссия тэриллэн үлэлэтэ. Үөрэнээччилэр сайыннарыы сыныйаанньаларын тэрийиигэ, оройуон эскуолаларыгар хаһан ыытыллыбыт производственнай хаачыстыбалар, куттар иннэ ардыыларыгар социалистическай куоталанньыны ордук кэҥэтэн ыытыллыбыт.

Бөлөх сайын 2317 үөрэнээччи туспаах үлэни дьарыктаммыттар. Кинилэр күүстэриэн 3903 тонна от бэлэмнээтэ, 375 тонна хорсуннуй үүнэрэллэр, из. 60 тыһыынчаттан тахса устуука кирпичэ үөскэтэн. Үгүс үөрэнээччилэр ыччатыыстыттары солбуйа, дьиэлэр, ыырэй корруттуттар үлэлэтилэр.

Үөрэнээччилэр общественнай суоҕу аҥыыларын бөдөмэҥнэнэ сылын ахсын улахан тобуу күүһүнэн буолаллар. Быыл сайын оттообуннаа тоҕуо эвенно тэриллэн, молтоох-тук курохтэһэн, күүрэн, иэхтэн үлэлэтилэр. Оо үөрэнээччилэр кыайыылаах-тарын Мугудай орто эскуолатын «Сайаҥа» үлэ уонна сыныйаанньа ааҕыра тэриллэ. Кинилэр 254 тонна оту бөдөмэҥнэн совхозтарыгар туттардылар. Бастыҥ үлэлээх бу коллективы учуутал И. С. Захаров уонна наставниктара Н. Г. Попов үөрэх сылын саҕалаан үлэлэтилэр.

Хатылы орто эскуолатын «Чэчэр» үлэ уонна сыныйаанньа ааҕыра олуо тумсүүлэхтэн өтүөн сылаата үрдүк көрдөрүүлэрэ ситиһэр. Кинилэр Болтоно ыыс кылаастаах эскуолатын үлэ уонна сыныйаанньа ааҕырыын кытта куоталанан үлэлэтилэр, из. 60 тыһыынчаттан тахса устуука кирпичэ үөскэтилэр. Оны тэҥэ умуннуубат көрсүһүүлэрэ тэрийэн дөҕөрдөһүү, бөрө үлэлээбэт үтүө холобуру көрдөрдүлэр. Кинилэр үлэлэрин, сыныйаанньаларын тэрийиигэ Субуруччай аатынан сов-хоз саҕалаата дьөйүннааах көмөнү оҥорор.

Бу пиин үлэ уонна сыныйаанньа ааҕырдарын опыттара көрахсэлэнэ из. рокеннэр. Маннык оҕолор үлэлиэр эрэ буолбатахтар. Режим быыстынан көрдоохтүк-ааҕдаахтык сыныйаллар. Хаһыаты, кинигэни ааҕаллар, тематическай бөлөхтөрдөн мэтэлдар, спортунан утуммаахтык дьарыктаныллар. Кинилэр үлэлэрин тэрийиигэ учууталлар Г. Н. Амосов, В. М. Жарков бөлөхтөн-аллаалы сылгы утумнаахтык үлэлэбиттэрэ көрахсэбиллэх.

Үөрэнээччилэр сайыннарыы сыныйаанньаларын таҥан тэрийиэ уустук уонна эмиэтэх сорук. Оо да иннэ бу үлэҕэ эрдэттэн суолта биэрэн бөлөхтөн наахтык үлэлээбэт эскуолалар педагогическай коллективтарын боччумнаах соруктара. Үөрэнээччилэр сайыннарыы сыныйаанньаларын тэрийиигэ оройуон үрдүк мэтэлдьыбыт куоталанньыта Хатылы орто эскуолата (директор Д. П. Чечобуков), Хадаар ыыс кылаастаах эскуолата (директор М. М. Максимов) кыайыылаах-тарын, ыар ЫЫСЛКС райкомун көҥүлүн сылдьар Кыһыл знаменнаах уонна ыыс, ыстыыкаа уонна ыыс, ыстыыкаа ааҕыраалаллыыдар. Бу эскуолалар үөрэнээччилэрэ сайыныы бары көрдөтө туһалаах үлэҕэ тардыллаллар.

Хадаар ыыс кылаастаах эскуолатын пионердара оҥуо буолан быыл сайын наставниктара М. А. Федорова, К. Г. Эвертова саҕаланнарыын, субботникэ 310 ыырдыы көрөн-ааҕыйан, толоҕуттан совхозтарыгар туттардылар. Аммаа орто эскуолатын 32 үөрэнээччилэрэ ийэлэриэн, эдэйдэриэн солбуйан маннык-маннык ыыстылар. Кинилэртэн Паша Сергеева, Надя Дьячкова, Саша, Маша Лаврова

куоталанньыны кыайыылаах-тарыыны буолуннулар. Дьиэ орто эскуолатын 36 үөрэнээччилэрэ 187 тонна хорсуннуйбуу үүнэрдилэр.

Слет үлэтигэр ыччат наставниктара, учуутал-лар, совхозтар салайааччылара, комсомольскай, пионерскай үлэлэтэр ахтиилэй кыттыыны ылан үөрэнээччилэрэ үлэҕэ кэтиигэ эйэх чэпчэ соруктары туруордулар.

Дьиэлэлэтчит уонна кэнсэтиигэ тыл эҥниттэн үөрэнээччилэрэ үлэҕэ кэтиигэ кинилэр сыныйаанньаларын тэрийиигэ бөлөхтөн да итэҕэстэр таһаарыллаллаарын кэтэлэр. Чаҥыр, Чураччы 1 №-дээх ыыс кылаастаах уонна Сылаатын орто эскуолаларын үөрэнээччилэрэ үлэҕэ кэтиигэ, кинилэр сайыннарыы сыныйаанньаларын тэрийиигэ улахан кэтэтүүлэрэ таһаарбыттарын сөрдөхтэрин сэмэлэнэ.

Үөрэнээччилэр производственнай бөлөҕэдэҥ-нэн оройуоннаҕы слеттэр үрдүк көрдөрүүлэрэ ситиспит коллективтар, бөлөҕүнэн үөрэнээччилэр Почетнай грамоталарынан, махтал суруктарынан наҕараадаламмыттар.

Слет кыттыылаахтара оройуон бары үөрэнээччилэриэн ыҥырыы таһаардылар.

Н. БАРАНОВ.

СИЭМЭ ТУРУГА — ХАҺААЙЫНЫТТАН

Быйыл биһиги оройуоммут хаһаайыстыбалара эбиилэри ыһыыга анаан 879 тонна бүрдүү саахырымаларга куттулар. Күһүнгү кэмнэ сиэмэ олоччу ыраастаан ууруллуохтаах эбит буоллаҕына, биһиги ити былааннаах үлэни соҕотох Субуруускай аатынан совхоз бүтэрдэ уонна 280 тонна сиэмэни ыраастаан уурда. Эрилик Эристин аатынан совхоз 120 эрэ тонна сиэмэни бикр тогул ыраастаата. Оттон Карл Маркс аатынан совхоз — сыччах 50 тонналы эрэ. Бу совхозка тэрээһиги мөлтөҕүүтэн 20 киһи аналан баран былааннаах үлэни тохтулар. Маннык, былаан быһыытынан, 420 тонна сиэмэ ыраастаан ууруллуохтаах эбэ. Оҥ аҥардас семеновод-агроном таб. Г. А. Максимова буруйунан тоҕунна. «Чурапчы» совхозка саҥа тутуллубут сарайга электролиния кыайан киирбэккэ, 50 тонна сиэмэ ыраастаан ууруллуохтааҕа эмиэ таах хаалла.

Маннан хаалбыт кылгас кэм устатыгар Карл Маркс аатынан уонна Эрилик Эристин аатынан совхозтар сиэмэ ыраастаһыныын булгуччу сиэрэллэрэ наада.

Быйыл бороһиэрэлэммит сиэмэ хаачыстыбата молтох. Оҥ курдук, сиэмэ тахсыыта бары хаһаайыстыбаларыгар аһара намыһах. Ыһыыга хаһан баҕарар бэйэ олохтоох усулуобуйа, тыгар сөп түбөһэр сиэмэ ыһыллыахтаах. Республика тас оттуттан кэлэр сиэмэлэр биһиги усулуобуйабытыгар сөп түбэспэттэр. Онон хаһаайыстыбалар урунжуттан үүнэр олохтоох сиэмэни харыстыахтаахтар.

Эрилик Эристин аатынан совхоз 190 тонна, оттон Субуруускай аатынан совхоз 160 тонна сиэмэ хортуоппуйу уурдулар. Эрилик Эристин аатынан совхозка хортуоппуйу күһүнгүттэн буоруй-сымыыт ыраастаан, талан уурда. Маннык хортуоппуйу ким, рүү-харайыы сүрүннээн Эристин аатынан совхозтар сиэмэ ыраастаһыныын булгуччу сиэрэллэрэ наада.

Быйыл бороһиэрэлэммит сиэмэ хаачыстыбата молтох. Оҥ курдук, сиэмэ тахсыыта бары хаһаайыстыбаларыгар аһара намыһах. Ыһыыга хаһан баҕарар бэйэ олохтоох усулуобуйа, тыгар сөп түбөһэр сиэмэ ыһыллыахтаах. Республика тас оттуттан кэлэр сиэмэлэр биһиги усулуобуйабытыгар сөп түбэспэттэр. Онон хаһаайыстыбалар урунжуттан үүнэр олохтоох сиэмэни харыстыахтаахтар.

Эрилик Эристин аатынан совхоз 190 тонна, оттон Субуруускай аатынан совхоз 160 тонна сиэмэ хортуоппуйу уурдулар. Эрилик Эристин аатынан совхозка хортуоппуйу күһүнгүттэн буоруй-сымыыт ыраастаан, талан уурда. Маннык хортуоппуйу ким, рүү-харайыы сүрүннээн сонко тэриллиннэ.

Субуруускай аатынан совхозка 1 №-дээх подвалга 90 тонна сиэмэ уурулуобут. 23 тонна үлүйбүт хортуоппуйу Алексеевскай оройуоктан аҕалан, талбакка эрэ бары саахырымаларга таах кунпуттаран сытыйа сытар. Маны бэрт суҕаллык ыраастаабатахха олоччу буорту буолар, туһаттан тахсар кыахтаах.

Бу подвалга оскуола оҕолоро күнүнэ 1 эрэ чаас, ону даҕаны сорох күн, үлэлиир эбиттэр.

2 №-дээх подвалга 70 тонна хаһыыга хаарыйтарбыт хортуоппуй туох да коруутэ-харайыыта, суорттан талыыта суох кутуллубут. Маннык 2 киһи аналын үлэлиир эбит да, кыахтара тиийбэт.

Онон совхоз, отделение салаалаара, сельсовет исполкома хас биирдии саахырымаҥы тэриллэрэннэн сыһыаран, график онорон хортуоппуй талыытын ыраастаһыныгар сэтинньи ый 15 күнүгэр диэри бүтэриллэрэ булгуччулаах.

Е. СМИРНИКОВА,
семенной лаборатория сэбиэдиссэйэ.

Специалист трибуната

ОХ

...ҺА НАРОДНАЯ ...АРЫН ОРГАНА

...түнэ | Сыаната 2 харчы.

Тыа хаһаайыстыбатын үлэһиттэрэ! Сүөһү уонна көтөр бородуукпуйаны биэриитин үрдэтиини уонна кинилэр ахсааннарын элбэтиини ситиһиҥ, сүөһү иитиитин аҥылыгын базатын бөҕөргөтүҥ!

Эти, үүтү, сымыыты, түүнү уонна да атын бородуукпуйаны ылыыны уонна государствоҕа атыылааһыны улаатыннарыҥ!

(ССКП КК Ыкгырыыларыттан).

...техникум выпускника Сергей Захаров торообут-хосяйбыт оройуоктарыгар тоннаан үлэлиирэ быйыннна. Идэни ким техникумна бүтэрбит специалист рабочийдарга саҥаны, ...стиҥы билиҥнэрэрэ, кинилэр дьоҕурдарын сайыннарара бэрт элбэх.

Снимокка: Сергей Захаров эдэр үлэһити Василий Кузьмины токарнай станокка хайдах үлэлиирэ көрдөтөр.

П. Оконешников фотота.

Үлэҕэ хорсун быһыы магистралыгар

УРГАЛГА СЫБЛААЙБАЛАР

Эр-ойох буолуулуу регистрациялаабыын кэнниттэн саҥа кэргэннэрдэргэ—тутаччы А. Лысаченкоҕа уонна ...сад. литэрэчитигэр И. Красноплахтичка квартира кэлэлэрин кытыы Кавказтыыр босхо туристическай туристка туттарыллыннар. Итиэ—холобурдаах үлэ ыһыы наҕараада.

Александр Лысаченко БАМ-ы тутуһа түөрт сыллаабыта Украина мыыныт бастакы этэрээтин кытары кэлэн бигэтэ. Кини үлэтэ олорор дьиэлэргэ, большичный комплекс, детсад, оскуола аныгыллыы дьиэлэригэр кэстор. Ургалга Ирина да туһуннан утуо тылынан ахталлар.

Эдэркээн Ургалга хаһыы-үйэ 150 сыбаайбаа буолла. Ургал—200-тэн эҥэҥэ торообут сир.

БАМ БАЛЫГЫН ХАҺААЙЫСТЫБАТА

БАМ «балык сыахтаах» буолуоҕа. Оҕуохха база баар. Кини ноҥатыгар 200 тыһ. куоллар уонна ураахтар сыталлар. Онно балык сүүтэн тахса корүүн үөскүүр.

Бу дойдулар ихтиологиялара кинини бастыларга кыһаначчылар чинчийэр объектарынан буолла. Тыҥдаҕа уонна атын кэккэ бөһүөлэктэргэ балыс инспекциялара тэриллиннилэр. 20 миллиартан тахса кубическай метр уулуу киллэриммит Зея плотинэн айыллыбыт муоратыгар специалистар сыаналаах промышленнай балыктар мамаларын куттулар.

ТОННЕЛЬЩИК—ТУТААЧЧЫЛАР КУЛУУПТАРА

«Тоннельщик» Культура дьиэтэ магистраль үрдүнэн саамай бөдөҥ тоннелы тутаччылар бөһүөлэктэригэр — Северомуйскайга баар. Манна искусствоны үлүйүйэччилэр үгүстүк корсоллор. Кинилэр ыарчааннар кэрэхсэбиллэрин ыллыт кукольнай театры тэриллиттэрэ, «Улигер» вокальнай инструментальнай ансамбль концерын БАМ Буриятскай участката бүтүнүү сэргиир.

ССТА.

ИЙЭ ДОЙДУ УСТУН

МИНСКЭЙ. Бэлоруссия хаһаайыстыбалара күһүнгү хорутууну түмүктээтилэр. Кинилэр техникаҕа ордук кэдьҮүстэохтаах туһаныы түмүгэр ити үлэни былырыыҥыттааҕар биир декадаҕа эрдэ бүтэрдилэр. 2 мөлүйүөнтэн тахса гектар баһыына хорутулунна.

ЧИТА. Гидрологтар ирбэт тоҥ эҥэтыгар сир аныыраабыт водохранилищены чинчийдилэр. Итиэннэ кинилэр кэнэҕэскэ Удаканскай хайа байытыы комбинатын уунан хаачыйар сорудаҕы бааллыбыт. Кинини толорбуттар. Итиэннэ таһыыны сир анныгын чинчийээччилэр БАМ тимир суолун биэс станцияларыгар аналаах сир аныыраабыт уулары буллулар.

КАЛУГА. Кировскай оройуон Ленин аатынан колхозтар саамай эдэр эбэлэрэ уонна сүүрбэ баһыс Герой-ийэлэрэ 44 саастаах ыаныыксыт Мария Сидорова буоллар. Кини уон уоллаттары уонна кыргыттары иитэ. Эдэх оҕолоох кэргэттэргэ хаһаайыстыба иэстиҥ кыһамньыны туһаайар—маннык орто оскуола, оройуот үрдүнэн саамай бастыҥ оҕо дьаһылата уонна сада тутуллубута. Кэнниҥ сылларга 200-тэн тахса колхозтаахтар дьиэ-кэргэннэрэ уһаайбаатаах, туспаҕай тутуулаах саҥа дьиэлэргэ көчөн киирдилэр.

ССТА.

КИМ ТӨҺӨ ҮҮТҮ ЫЫРЫЙ?

АЛТЫННЫЫ ЫЙ 15—21 КҮННЭРИГЭР (ЦЕНТНЕР).

Совхозтар, отделениелар	Валовойунан ыаннаа	Государствоҕа тутторылыннаа
Карл Маркс	288	284
Одьулуун	77	73
Болугур	91	91
Мугудай	64	64
Бахсы	56	56
Субуруускай	105	100
Хатылы	31	30
Болтого	25	21
Соловьев	49	49
Эрилик Эристин	294	276
Хоптоҕо	84	77
Хадаар	84	77
Хайахсыт	70	70
Чакыр	56	52
«Чурапчы»	84	56
Сылам	33	31
Арыылаах	26	—
Кинэгки	25	25
Оройуон үрдүнэн	771	716

Тыа хаһаайыстыбатын управленията.

ОРОЙУОН совхозтарыгар үүт ыама бу саспыт кэдиэлэҕэ аанна таҥнары түстэ. Ол курдук, алтыннааҕы иккис кэдиэлэгиэр барыта 1301 центнер үүт ыаммыт эбит буоллаҕына, үүнүс кэдиэлэҕэ 771 центнер эрэ ыаннаа.

Государстводаа, эмиэ итиэ сэриэнэн, 716 центнер эрэ тутторылыыкка. Оттон «Чурапчы» совхоз Арыылаахтааҕы отделениета биир да центнер үүт тутторбата. Бу совхоз ыабыт үүтүн аҥаарыттан арыычча кобуччутун эрэ тутторда. Ити курдук үүт табыарыыка бары совхозтарга кэмэдиэ.

Совхозтар салаалаара үүт ыамын мантаннат дьаһаллары суоллаах ыаллаара эрэйиллэр.

Эйэлээх ракеталар көмүскүүллэр

Сотору-сотору этиҥнээх ардах түһэр үйүк оройуоннардаах Венгриҥэ тобурахтан үүнүүнү көмүскээһин проблемата үйулуччу суолталаах. Советскай опыкка олоҕуран тэриллибит итинник экспериментальнай система соҕуруу Баранья уобалаһыгар үлэлиир. Онно тобурах тыа хаһаайыстыбатыгар оҕуйук улахан хоромньуну оҥорбута. Эйэлээх ракеталар сүүс тыһ. гектар баһыыналары, садтары, виноградниктары көмүскүүллэр.

Снимокларга: Теннеш хайаҕа радиолай установка; стартовай площадкалары салайар кини.

ССТА фотохроникэтэ.

...ябрь чиэһигэр— ...үрээннээх үлэни!

...лга 504 нуорма-чаас бы...ааннаахтарын 3,9 быры...ааныыллар куоһардылар. Коллектив Улуу Октябрь ...рааһыныыгыгын кэрэ бо...хтэрдээх кэриэрэ социа...стическай куоталаһыыта ...ирдэтэ.

«СО» корр.

...ИТИҢКИГЭ— ...ОМСОМОЛКАЛАР ...ЫЛААТТАРА

Советскай эргиэн туйгуна А. Т. Карсиэаева ...ссэйдээх оройуон ...ааннээҕи 1 №-дээх боро...уктаны атыылыыр ма...ынын коллектива социа...стическай куоталаһыы...ыр көҥүлэччитинэн ...олар. Пятилетка тордүс ...ылын үйүс кварталыгар ...1 тыһ. солк. бородуукта...ы атыылыыр былаанын 6 ...тыһ. солкуобайынан куо...ҺарбыТа. Коллектив бу ситиһиитигэр ЫБСЛКС чилиэннэрэ Евдокия Собакина, Акулина Коркина, Аграфена Демьянова үгүс сыҕаларын биэрдилэр.

М. ТРОФИМОВА.

ЭДЭРДИИН-ЭМЭННИИН САБА ТҮҺЭН

Карл Маркс аатынан совхоз Мугудайдаах отделениетыгар аспыт кэдиэлэҕэ субэн сүөһү туруохтаах «Тобурүөн» хототун сыбаайыыгар уонна эраас үлэлэргэ хас да күннээх субуотукпуктар ыытыллыннылар. Бу үлэҕэ отделение комсомолцтара, ыччаттара уонна рабочайдара кэхтоохтук кытыннылар.

А. АММОСОВА.

...ЫЧЧАТТАР

Бу кыраакы коллективка ...ригадьиринэн ЫБСЛКС ...айкомун бюротун чилиэ...э Альбина Захарова, ...руппкомсоруунан Ульяна ...акарова үлэлиилэр. Коллектив хас биирдии чилиэнэ онгоһуллар бо...родуукпуйа хаачыстыбатын туһунан сыҕарыыга, сакаас...чыттар кордобуллэрин ба...ары оттуунан толоруурга дьулуһаллар. Ити түмүгэр сыл аспыт тоҕус ыйдарын быаанныгар 103 бырыһыан толорулуйда. Кинилэр оройуон комсомольскай ыччат коллективтарын куоталаһыыларыгар үйүс миэстэлэнилэр.

Комсомольскай ыччат коллективтар Улуу Октябрь иннинээҕи ударыйыы вахтаҕа турунан оссо үрдүк таһаарылыылаахтык үлэлиирэ соруктаналлар.

Н. ПОПОВ.

Партийнай тэрилтэлэргэ отчуоттар, бы

ИРДЭБИЛ НАМЫҺАҒЫТТАН

«Чурапчы» совхоз Сылгыналаҥы отделениетын сылгыфермаҕы партийнай тэрилтэтигэр 24 коммунист учуоттаах турар. Кинилэртэн ахсаардаах совхоз производствотыгар быһаччы ыҥырыллар. Коммунист, Үлэ Кызыл знамята ордена кавалера А. В. Макаров аҕыс ыарахан кыстыкка эбии аҥыны болҕомтэлиигэ ойуурунна ыҥырыы таһааран тылын чистэхтик толорбута. Коммунистар М. П. Макаров, В. С. Оконешников бэйэлэрэ оттоһуннуна куһаҕана суох түмүктэри ситистилэр.

Оо эрээри мунньахха тыл эпчит коммунистар партбюро орто звено кадрдары ыытта ситэ-хото үлэлэбэтэхтэрин, кинилэргэн кордобулу пэмтаныттан критиковалаатылар. Кардыыта да онтун. Сылан отделениета бэйэтэ да бэрт кыра үүтү ыыр былаанын баара-суоҕа 77,1 бырыһыан

Й СТРАХОВАНИЕ

туспаах. Хас биирдии киһи уонна дьиэ-уот страховка хайа эмэ көрүнүгэр дуоҕабардаах буоларын ситиһиэхтээхпит.

Билигин дойду үрдүнэн олох (тус бэйэ), ол страховкаҕа күүскэ сайынна. Тус бэйэни страховкалааһыны 5, 10, 15 эбэтэр 20 сыл бөлдьохтоон 16 сааһыттан 60 сааһыгар диэри түһэрсиллэр. Дуоҕабардаһар киһи харчытын ыларыгар 70 сааһын саҥыа суохтаах. Дуоҕабар кэмэйэ хас да сылынан буолуон сөп.

Тус бэйэни страховкалатымны үөрүн муньчуулуу туспа формаҕа нүрдүк бэйиҥ ыҥырыллыбыт туһанар. Дуоҕабардаах киһи ойоллоонун үлэхтиир дьоҕурун сүтэрдэҕинэ, бу көрүнтэн харчы ылар. Урут ойоллоно сылдьыбыт киһи бөлдьоҕо туоран дуоҕабардаах сууматын ылыытыгар ойоллоон толобүр ылбыт суумата дуоҕабардаах сууматыттан көҕүрэппэт, а. э. дуоҕабардаах сууматын толору ылар.

Тус бэйэни страховкалаһыны көрүнүн ойолтон страховкаланыы көрүнэ ситэрэн биэрэр. Бу ордук чэпчэки тарифтаах көрүн. Оо киһи дьоннор тоҕо баҕарар улахан сууманы страховкалаталлар кыахтаахтар.

Олох страховкаҕа «А» уонна «Б» тарифтардаах. «Б» тарибынан дуоҕабардаһар буоллахха, хас 100 солк. ахсын 30 харчылыы «А» тариф усунуоһунаабар ордук толомор. Ол оннугар ойолго түбэстэхха, киһи тогул эбэх сууманы толомор. Онон бу тарифка киирэр ордук табыгастаах.

Ол эрээри харчыны ойоллоонуом диири ыытары омуурах нүрдүк ылан бэриллибэт, сокуоннай документтарга олоҕуран эрэ толомор. Соҕотоҕ бу дьыала ГАИ-ны, милицияны, сууту ыытары сыдьаастэах буолар, оччоҕо толобүр сокуоннайдык тардыллар.

Дьиэнээн дьыала ис хоһоонун харчыны хаһан ылларга буолбатах, дьыала ойолломмут киһи материальнай барыстар буолар.

Оҕону страховкалааһын түүнэн анаан-минээн кэпсиэххэ наада. Оҕо диэн—аан дойду дьоно барыта киһи туһугар ыҥырар соҕотох ыччат. Дьэ ким оҕотун туһугар ыҥырыллыбат баарый, ким бэйэтин оҕото үчүгэй бөлөхтэрэ, хоруулаах, этхаан оттунан сиппит, хомут буолуон баҕарбатый. Ырааҥы ота короочу тэриллэн хайаан дьиэ-уот тоскрах оҥоттунан туһаарыы наадалаарыгар аҕаар.

Билигин тус бэйэни страховкалааһын саҥа көрүнэ сайдан эрэр. Ол—сыбаайбаланыы страховката. Бу көрүн 1977 сыл тохсунньу 1 күнүттэн олохтоох киирдэ. Маныаха дуоҕабары өрө туһатыгар, киһи тэриллэрэ, ааймахтара, эпэҥэлиилэрэ түһэрсиэхтэрин сөп. Дуоҕабар бөлдьоҕо оҕо 2 сааһыттан саҕаланар уонна сокуоннай саастан туоладуутуттар түмүктэнэр. Дуоҕабардаах сууманы оҕо кэрэн ылан регистрациялар күнүгэр бэриллэр. Оҕо 18 сааһын туоллаҕына, 25 сааһыгар диэри сылга сууна 2 бырыһыанын эбии аахтарар, а. э. 25 сааһыгар диэри кардинэммэтэҕинэ дуоҕабардах сууматыгар 14 бырыһыанын эбии ылар. Дуоҕабардаһыы алын хаҥаҥаа 300 солк., үөһээ от-то тоҕо баҕарар буолуон сөп. Страховка бу көрүнэ оҕоҕо ойол страховкатын курдук костор. Оҕону страховкалааһын уонна сыбаайбаа көрүнэ бэйэни страховкалааһын биир көрүнүнэн буоллар.

Билигин ойоруоммутуттар страховка барыы көрүнүгэрэр ордук активнайдык Кытаанах, Хатылы, Бахсы, Мугудай, Хонтоҕо, Чурапчы, Одьулуун иэйиэлэрин олохтоохторо дуоҕабардаһаллар. Инспекция агентыарыттан ордуу таһаарылаахтык И. С. Новгородов (Хатылы), Т. С. Ноговицын (Мугудай), И. И. Содалищев (Одьулуун), М. И. Яковлев (Кытаанах), П. М. Баранков (Чурапчы), А. С. Мохначевскай (Бахсы) үлэлиллэр.

Билигин ойоруоммутуттар кэнниккэ кэмнэ дьоннор ойолтон страховка суоллаталарын ойдиэн, баҕарар дуоҕабардаһар буолан эрэллэр. Билигин иэйиэлиинньэ 19,8 бырыһыанна бу көрүнүнэн хабыллыбыт.

Государственнай страхование иэйиэлиинньэҕэ уонна дойду олоҕор иккиэнэрэлэргэ туһалаах. Иэйиэлиинньэ талыллыбыт туһанар, оттон государствоҕа иэйиэлиинньэҕэ мунньуллар харчы, хамаабат капиталга мунньуйбакка эрэ, харчы эргиллиэхтэр тахсар, дойду экономикатын бөҕөргөтүүгэ туһаныллар.

Биһиги республикабыт үүс инспекциялара 1978 сылланаҥы былаан барыы көрүнүнэн хаачыстыбалаахтык туоларын ситистилэр уонна былааны тас оттунан 4,5 мил. солк. эбии хомуйдулар. Биһиги инспекциябыт былааны таһымнан 90 тыс. солк. хомуйуохтаабын 92 тыс. солк. хомуйан эбэһээстэлистибэтин толордо. Инспекция 1979 с. бастаан уонна иккис кварталларын былааннарын барыы көрүнүнэн хаачыстыбалаахтык толорору ситистэ.

Оройуон олохтоохторо, аҥнигин государственнай страхованиенэ оттотуннан туһанар наадалааҕын ойдиэн туран, страхованиеҕа эссэ активнайдык киирсэххит диэн эрэнэбит.

И. БАРАШКОВ,
госстрах инспекциятын начальника.

«ЗНАНИЕ» ОБЩЕСТВО ПЛЕНУМА

«Знание» общество оройуоннаҕы тэрилтэтин бырабылыаннатын VI пленума ССКП Киин Комитетын «Идеологическай, политическай-итэр үлэнин салгыы туспарыы туһунан» уураахын олохтоох киллэрии соруктарын туйунан боппуруоһу дьүүллэстэ. Пленумҥа дакылаатты «Знание» общество оройуоннаҕы тэрилтэтин бырабылыаннатын президиумун чилиэнэ Н. М. Кладкин оҥордо.

Коммунистическай итин кэҥэтүүнүн үрдэтиигэ «Знание» общество оройуоннаҕы тэрилтэтин чилиэннэрин кыттыылара биллэрдик кэҥэтэн иһэр. Ол үрдүнэн коммунистическай майгы-сигилии, советскай патриотизм, интернационализм темаларыгар лекциялары оҥоруу ситэтэ суоҕа ыйылыыта. Оны тэҥэ ааҕыылар лекцияларын резенцияалаһын, ырытыы сэдэҕэ, народнай университет сорох факультеттара былаанныахтык үлэлээбэтэхтэрэ, лекторлары аттестациялаһын хойутаттыылыбыта сэмэлэнэ.

Специалистар күүстэриэн дорообуйа хаҥыстабылын уонна тыа хаһаайыстыбатын бастын опытын пропагандалаһыҥыгар үлэ ситэтэ суоҕун дакылаатты дьүүллэһиигэ кэпсэтиигэ тыл эпчит Мансамов С. С., Кравошапкин А. М., Васильев Р. И., Давыдова Д. П. критиковалаатылар.

Пленум дьүүллэһиллибит боппуруоска туһаайыллыах ууруаҕы ылынна.

Пленум итини тэҥэ тэрээһин боппуруоһу көрдө. «Знание» обществоо оройуоннаҕы тэрилтэтин бырабылыаннатын эдиэтиир секретарынан Кладкин Николай Маркович талыллыбыта.

ХААЧЫСТЫБАНЫ МОДЬ

Эрэлих Эристиин аатынан совхоз Хонтоҕотсоҕу отделениетын партийнай тэрилтэтин отчуоттуурбылыбардыыр муньчаҕар тэрийэр үлэҕэ баар итэҕэстэри туоратыыга, үлэ хаачыстыбатын туспарыыга коммунистар кинэтинник кэпсэттилэр.

Коммунист *М. Г. Павлов*, суоһуттан бородуукпаны ылыыга кыстык хотоннор, титиктэр туруктара молтоҕо улахан охсуну оҥорорун критиковалаата. Онон кыстык хотоннору уонна титиктэри тутуулуу кэскиллээх тик ыытар кэм кэлбитин сөпкө бэлэмнээтэ.

Общественнай суоһуҥа дорообоо аһылыгы бэлэмнэһиҥ хаачыстыбатын ыйыр охсуһуу молтох. Бэйэлэгэ нүрдүк ардыгастаах сайынныгар от түһэ кичэйэ либэтэ. Маныаха сөптөөх кордобулу, хонтуруолу олохтуохха, диэтэ *Д. П. Матвеев*.

Коммунистар *К. И. Пестерев, В. Д. Васильев, Г. И. Адамов* уо. д. а. техника оҥорон таһаарыытын үрдэтиигэ, техническай көрүүнү-истиини хаачыстыбалаахтык кэмнэ

Оройуоннаҕы Культура дьиэтин кинэг саалатыгар «Мин үлэм республикам үлэтигэр эбиллэрэ диэн дедиэтээх үөрэнээччилэр социалистическай куоталаһыыларын кыайыылаахтарын, производственнай холбоһуктар бастыгларын IV оройуоннаҕы слетта ыытыллыбыта.

Слетка дакылааты ЫБСЛКС райкомун бастакы секретара Д. Д. Петров оҥордо.

Быйыл ыам ыйыгар ЫБСЛКС Киин Комитетын IV Пленума «Уопсай үөрэхтээһин оскуолаларын үөрэнээччилэрин коммунистическай итиниэ уонна кинилэри үлэҕэ бэлэмнэһиигэ үлэни күүһүрдүү туһунан» аналлаах ууруаҕар тоҥчу соруктар туруоруллубуттара. Райсовет исполкомун быһаарыытынан үөрэнээччилэр сайыннары сылыгыналарын тэрийиигэ аналлаах комиссия тэриллэн үлэлэтэ. Үөрэнээччилэр сайыннары сылыгыналарын тэрийиигэ оройуон оскуолалара эдэх үлэни ыытыннылар, производственнай холбоһуктар иккис ардыларыгар социалистическай куоталаһыы ордук кодьуустаах-тик таһийдэ.

Быйыл сайын 2317 үөрэнээччи туспаах үлэни дьарыктаныннылар. Кинилэр күүстэриниэн 3903 тонна от бэлэмнээтилэр, 375 тонна хортуоппуй үүнүстэриллиннэ. 60 тыһыынчаттан тахса устуука кирпиччэ үктэтиллэ. Үгүс үөрэнээччилэр ыанныыксыттары солбуйдулар, ыырдэй көрүүтүгэр үлэлээтилэр.

Үөрэнээччилэр общественнай суоһу аһылыгын бэлэмнэһиигэ сылын ахсын улахан төһүү күүһүнэн буолаллар. Быйыл сайын оттоһуҥна төдүө звено тэриллэн, кохтоохтук күрэхтэһэн, күүрэннээхтик үлэлэтиллэр. От үлэтигэр кыайыылааҕынан Мугудай орто оскуолатын «Саһарҕа» үлэ уонна сылыгыналаг лааҕыра таҕыста. Кинилэр 254 тонна оту бэлэмнээн совхоздарыгар туттардылар. Бастын үлэлээх бу коллективы учуутал И. С. Захаров уонна наставниктара И. Г. Попов үһүс сылын салайан үлэлэттилэр.

Хатылы орто оскуолатын «Чэчэрэ» үлэ уонна сылыгыналаг лааҕыра олус түмсүүлээхтин оттоон сыллата үрдүк көрдөрүүлэри ситиһэр. Кинилэр Болтоного аҕыс кылаастаах оскуолатын үлэ уонна

Бастыҥ

Үөрэнээччилэр про

сылыгыналарыгар бириигэдьиэрдэр да, суоһу ыытыыны специалистара да үлэһити аттаран туруоруулу аҥардас саҥа үлэлээн эрэр управляющай И. Г. Михайловка комборуйбуттар. Ити да тэҥэ баччаанна диэри көрөр кэҥ суоҕуттан суоһулэр

● Саҥа фильм «Я ДАЛЬ»

ригэр хайдах тохтотуохха? Үрдүк үүнүүнү хайдах ситиһиэхпит? Бастаан туран, бөҕөн бэйэлэрин күүстэриэхтэр, кыахтарыгар эрэнэллэриэхтэр кэлэйдэхтэ, эҥ-дьэҥ сылдьыыны кыайыахха наада. Анна—бастакы колхозтары тэрийбиттэр, сэрии ыарахан сылларыгар дойдуга бурдуну биэрбиттэр, сэрии кэннинээҥи сылларга тыа хаһаайыстыбатын ерэ потолуттэр, бүүн бүрдүк туһугар, дьоллоох олох туһугар күүстэрин хаҥыстаабакка туралаччылар эрэллээх ҮГУННААЧЧЫЛАРА, кинилэр дьыалаларын салгаччы.

Снимокка: фильмтэн кадр. Анна—артистка Жанна Прохоренко, Сергей—артист Анатолий Васильев.

ССТА фотохрониката.

Редакторы солбуйаччы
С. Н. ЧИЧИГИНАРОВ.

ССКП райкома, райсовет исполкома, ЫБСЛКС райкома, Албан аат оройуоннаҕы кулууба. Субуруускай аатынан совхоз салаата ревкомовец, колхозунай тутуу ветерана
АРЖАКОВ
Николай Андреевич
олбүүтүнэн бокуонньун көрсүөхтэриттэн дираҥ кутуруҥнарын тиэрдэллэр.

Таптыыр көрсөннэ, аҕам, эбэбит, аймахпыт ревкомовец, колхозунай тутуу ветерана
АРЖАКОВ
Николай Андреевич
бу дьыл алтынньы 23 күнүгэр үйүн ыарахан ыарыыттан олбүүтүн, дириҥник курутуйан туран, ыйытыннэробит.
Көрсөнэ, уола, сиэннэрэ, аймахтара.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

Якутском языке. Объем 1 усл. печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ
с. Чурапча, ул. Карла Маркса 12. Тираж 3051.